

“Eens een belasting bestaat wordt ze niet snel afgeschaft”

Dirk Coveliërs

Interview met fiscaal specialisten van advocatenkantoor Tiberghien over de taks op effectenrekeningen 2.0

DE REGERING-DE CROO HEEFT een vernieuwde ‘taks op effectenrekeningen 2.0’ goedgekeurd. Het gaat om een belasting van 0,15 procent op effectenrekeningen met een saldo boven één miljoen euro. Volgens de schattingen van de overheid zou deze taks jaarlijks 420 miljoen euro opleveren, dit bedrag zou gaan naar de financiering van de gezondheidszorg.

De regering stelt dat de achterpoortjes uit de voorgaande effectentaks gesloten zijn in de nieuwe wet. Zo zullen alle effectenrekeningen belast worden: dus ook die van ondernemingen, rechtspersonen en juridische constructies. Daarnaast zal een breder scala aan financiële instrumenten, zoals afgeleide producten, worden onderworpen aan deze belasting. Bovendien is er nu ook een antimisbruikbepaling opgenomen die onder meer moet vermijden dat belastingplichtigen hun effecten gaan verdelen over verschillende rekeningen of dat ze hun aandelen omzetten naar aandelen op naam om toch nog de taks te kunnen ontlopen. Naar aanleiding van deze nieuwe ontwikkelingen spraken wij met de fiscale experts Dirk Coveliërs en Bart De Cock van advocatenbureau Tiberghien.

VFB *Het Grondwettelijk Hof vernietigde de vorige poging tot het invoeren van een taks op effectenrekeningen. Hoe schatten jullie de kans in dat deze aangepaste versie de juridische toetsing wel doorstaat?*

“Het is meer een symbolisch begin zou ik zeggen, een verhoging kan je nooit uitsluiten. De manier om dat te voorkomen is die taks zo snel mogelijk te betwisten.”

DIRK COVELIËRS Dat is natuurlijk ‘de vraag van één miljoen’, letterlijk en figuurlijk. Men heeft geprobeerd om de angels die hebben geleid tot de vernietiging van de vorige taks te verwijderen. Het bezit van een effectenrekening belasten is een nieuwheid, een fiscale spitsvondigheid. Tien à vijftien jaar geleden werd het gebruik van de effectenrekening nog gepromoot omdat deze leidde tot transparantie qua bezit. Bovendien sloot dit ook aan bij de antiwitwaswetgeving. Men strafte ook het bezit van effecten op naam af en er volgde een dematerialisatie van beleggingsinstrumenten.

“Je merkt wel dat stelselmatig steeds meer gegevens bij de overheid terecht komen.”

ten. De effectenrekening was dus nodig, en nu gaat men het noodzakelijk gebruik van deze rekening taxeren.

BART DE COCK Het is belangrijk op te merken dat het Grondwettelijk Hof geoordeeld heeft dat de vorige taks strijdig was met het gelijkheidsbeginsel. Het Hof kwam tot dit besluit omdat je bij een beoordeling altijd rekening moet houden met de doelstelling van een belasting. En de doelstelling was toen duidelijk: de grote vermogens laten bijdragen. Het Grondwettelijk Hof oordeelde dat, indien dit de doelstelling was, je niet kon verantwoorden dat enkel beleggingsinstrumenten op een effectenrekeningen werden getroffen. En niet bijvoorbeeld effecten op naam of andere vermogensbestanddelen.

VFB *Bij de nieuwe belasting is het doel niet meer om de grote vermogens bij te laten dragen, maar geld voor de begroting?*

DE COCK In deze versie heeft men, althans in de officiële teksten, het doel inderdaad puur budgettair bepaald: ter financiering van de gezondheids crisis. Er wordt niet meer verwezen naar de bijdrage van de grote vermogens. In die optiek is het minder evident te verwijzen naar een schending van het gelijkheidsbeginsel. Op budgettair vlak heeft de overheid immers een grote discretionaire beoordelingsvrijheid en kan ze verder gaan. Toch vragen we ons af of ze enkel uit budgettaire overwegingen han-

Bart De Cock

“Je merkt dat veel mensen de taks op effectenrekeningen onrechtvaardig vinden”

delt? Zeker aangezien dit initiatief wel duidelijk aangekondigd werd als een bijdrage van de grote vermogens en dit ook zo in het regeerakkoord is opgenomen.

VFB *Welke zijn de antimisbruikbepalingen in de nieuwe wet?*

DE COCK Er zijn twee situaties waarvan de wetgever zegt dat ze altijd een vorm van misbruik uitmaken. Ten eerste is dat het omzetten van effecten op een effectenrekening in effecten op naam, waardoor deze niet meer onderworpen zijn. Ten tweede het openen van een bijkomende effectenrekening bij eenzelfde bank, met de bedoeling het belastbare bedrag op te splitsen en zo de belasting te ontwijken.

VFB *Is het wel toegelaten dat je een bijkomende effectenrekening opent bij een andere bank en het geld zo opsplijt?*

COVELIERS Dat is inderdaad zeer eigenaardig. De overheid wil dit toelaten vanuit het oogpunt van risicospreiding, omdat je zo inspeelt op het eventuele risico op een faillissement van een financiële instelling.

DE COCK Maar een nieuwe rekening openen bij een andere financiële instelling en daarnaar effecten overdragen kan ook misbruik zijn. De nuance is dat je een bewijs kan aanleveren dat dit niet fiscaal geïnspireerd werd. Een ander voorbeeld van misbruik dat expliciet werd vermeld is het overbrengen van een TAK-23 bij een Belgi-

“Aan de reacties besef je dat veel mensen deze taks op effectenrekeningen onrechtvaardig vinden.”

sche verzekeraar naar een buitenlandse verzekeraar. Als verzekeringsnemer kan je de taks namelijk ontwijken door een verzekering af te sluiten in het buitenland in plaats van in België.

VFB *TAK 23-producten staan niet op effectenrekeningen, maar de verzekeraars zelf parkeren ze er wel en moeten dus de taks betalen. Dreigt de taks zodoende niet indirect ook te wegen op kleine beleggers?*

COVELIERS De verzekeringsmaatschappij genieten voor dit product niet van een vrijstelling. Daaruit volgt de eigenaardigheid dat de collectieve effectenrekening van

“Een meer globale hervorming van de fiscaliteit blijft men uitstellen. Ik denk dat het al jaren hoognodig is dat er een vereenvoudiging komt van de beleggingsfiscaliteit.”

een verzekeringsmaatschappij belast zal worden. En daardoor zal ook de kleine verzekeringsnemer met minder dan één miljoen euro indirect belast worden. De verzekeringsmaatschappij moet de taks betalen maar contractueel kunnen de kosten wel doorgeschoven worden naar de verzekeringsnemer. Pensioensparen via een verzekering zou aldus belast worden, terwijl dit niet het geval is voor pensioensparen via een beleggingsfonds. Je kan je de vraag stellen of dit ook geen schending is van het gelijkheidsprincipe.

VFB *Vaak zie je dat nieuwe taksen leiden tot gedragswijzigingen bij kleine beleggers. Hoe zie je dat nu gebeuren?*

COVELIERS Wat de overheid met deze taks in feite zal aanmoedigen, is investeren in vastgoed. Het komt toch zo over omdat er in de memorie van toelichting gezegd wordt dat geld afhalen van de effectenrekeningen altijd kan als het voor een vastgoedbelegging is. Een belegging in vastgoed is een ander soort investering, waaraan andere fiscale en andere gevolgen verbonden zijn en waarvoor geen effectenrekening nodig is. Dat is de uitleg van de wetgever. En aan de reacties merk je dat veel mensen deze taks op effectenrekeningen onrechtvaardig vinden.

DE COCK Eigenlijk zegt de overheid dat het geen misbruik is wanneer je overstapt naar een andere investering zoals vastgoed,

Terugblik: de eerste effectentaks

DE VORIGE REGERING, ONDER leiding van premier Charles Michel, voerde in 2018 al een taks op effectenrekeningen in van 0,15 procent voor rekeningen met een saldo vanaf 500.000 euro. Het Grondwettelijk Hof vernietigde deze belasting vanuit de redenering dat de taks het beginsel van gelijkheid en niet-discriminatie schond. Bij deze taks werden namelijk niet alle financiële instrumenten op een effectenrekening meegenomen, enkel aandelen, kasbons en obligaties. Andere instrumenten, zoals afgeleide producten en tak 23-verzekeringen ontsprongen de dans. Daarnaast kon je de taks ontwijken door de effectenrekening in kwestie op naam van meerdere titularissen te zetten. Door al deze achterpoortjes werd volgens de Raad het gelijkheidsprincipe van de grondwet overtreden. VFB was een van de partijen die, samen met advocatenbureau Tiberghien, in beroep ging tegen deze wet.

omdat deze een totaal andere beleggingshorizon, rendement en beleggingsprofiel heeft. Het zou dus wel kunnen dat er een verschuiving zal gebeuren naar beleggingen die niet onder de taks vallen.

VFB *Het tarief is nu voorzien op 0,15%. Zal dit nadien niet makkelijk verhoogd worden naargelang de budgettaire noden?*

COVELIERS Het is meer een symbolisch begin zou ik zeggen, een verhoging kan je nooit uitsluiten. De manier om dat te voorkomen is die taks zo snel mogelijk te betwisten.

“Eigenlijk zegt de overheid dat het geen misbruik is wanneer je overstapt naar een andere investering zoals vastgoed.”

DE COCK Het is duidelijk dat eens een belasting bestaat, ze niet zo snel afgeschaft wordt. Of het zou moeten zijn in het kader van een ruimere fiscale hervorming. Als een taks blijft bestaan is het in het kader van een begrotingscontrole vaak een makkelijke oplossing om het tarief aan te pas-

sen. Dat hebben we ook gezien met de roerende voorheffing, op een tijdsperiode van nog geen tien jaar is het tarief maal twee gegaan.

VFB *De afgelopen jaren zagen we heel wat taksen op beleggen komen en gaan. Waarom is het zo moeilijk een werkbare belasting op vermogen te ontwerpen?*

COVELIERS Ik denk dat sommige partijen nog huiverig staan tegenover het creëren van een vermogensregister. Binnenkort zullend de saldi op bankrekeningen en de afkoopwaarden van beleggingsverzekeringen moeten doorgegeven worden aan het centraal aanspreekpunt. Daarmee zit men in feite niet meer ver af van een vermogenskadaster.

DE COCK De rode draad van de taksen die de laatste jaren zijn ingevoerd, is een compromis waarbij men zeker geen algemene vermogensbelasting wilde creëren. Daarbij moesten de financiële instellingen de hoofdrol spelen bij het innen van deze taksen. Dit om te vermijden dat we naar een brede vermogensbelasting zouden evolueren waarbij de financiële instellingen minder een rol spelen, want dan zou er veel meer input van de belastingplichtige zelf vereist zijn en van de overheid. De belastingplichtige zou dan veel meer inzicht moeten geven in zijn vermogen. Maar je merkt wel dat stelselmatig meer gegevens bij de overheid terecht komen.

VFB *Ook andere landen proberen vermogen te belasten en ondervinden daar veel moeilijkheden bij?*

COVELIERS Het is misschien nodig dit op Europees vlak te bekijken, want bij nationale initiatieven kan je inderdaad bijvoorbeeld proberen te emigreren. Een ander probleem is de werklust die gepaard gaat met het controleren. Het is vooral spijtig dat de overheid dit niet opneemt in een globaal project, maar stapsgewijs aanpassingen doet om maatregelen dan vaak later weer af te voeren. Een meer globale hervorming van de fiscaliteit blijft men in feite uitstellen. Ik denk dat het al jaren hoognodig is dat er een vereenvoudiging komt van de beleggingsfiscaliteit. Veel van de huidige regelgeving is historisch gegroeid, het zijn vaak veel regels kriskras door elkaar. Er zou in feite een vernieuwd, eenvoudig systeem moeten komen dat op alles van toepassing is.

VFB *De vorige wetgeving werd succesvol aangevochten. Zijn er invalshoeken om deze nieuwe versie aan te vechten?*

DE COCK De vraag is of het gaat om een puur budgettaire taks of niet. Ook het concept van de grens van een miljoen euro is belangrijk, er valt heel wat voor te zeggen

dat deze grens willekeurig is. Dat speelt de ook bij de vorige wet en in de nieuwe teksten heeft men volgens nog geen afdoende verklaring gegeven voor de keuze van dit bedrag. Men goochelt wel wat met cijfers maar een adequate verklaring voor het grensbedrag van één miljoen is er nog niet. En dan zijn er ook specifieke zaken zoals het feit dat de TAK-23 belegger in feite vanaf de eerste euro onderworpen zal zijn.

“De vraag is of het gaat om een puur budgettaire taks of niet.”

“Ook het concept van de grens van een miljoen euro is belangrijk, er valt heel wat voor te zeggen dat deze grens willekeurig is.”

COVELIERS Enerzijds is de wet nu zeer ruim ingevuld: iedereen die een effectenrekening heeft met een balans van meer dan één miljoen euro. Anderzijds zijn er vrijstellingen voorzien voor bepaalde spelers vanwege praktische problemen of het beschermen van bepaalde sectoren in België. Dan kan je de vraag stellen: waarom die speler wel en een ander niet? Het is zoals het spreekwoord zegt: *‘the proof of the pudding is in the eating.’* Hoe meer we er mee bezig zijn, hoe meer knipperlichten we zien.

Thomas Laureys

VFB-lid en freelance journalist

Jasper Vekeman

Hoofredacteur VFB